

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด และทักษะการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาสื่อสาร สื่อความหมายได้ตรงวัตถุประสงค์และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการฝึกฝนเกี่ยวกับทักษะทางภาษาทั้ง 4 นี้ จะต้องเชื่อมโยงกัน ที่เรียกว่า ทักษะสัมพันธ์ เช่น เมื่อมีการฟัง ก็ต้องมีการพูดตอบด้วย หรือมีการเขียนเล่าเรื่องที่ฟังให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นต้น ดังนั้นถ้าจะสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จึงควรมีความรู้ความชำนาญในการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 และควรให้ความสำคัญใน 4 ทักษะนี้ เท่า ๆ กัน

ในการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พูดภาษาเขมรกับนักเรียนที่พูดภาษาไทยในครอบครัว จังหวัดสุรินทร์" ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหา ความรู้ดังกล่าวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการฟัง
2. เอกสารเกี่ยวกับการพูด
3. เอกสารเกี่ยวกับการอ่าน
4. เอกสารเกี่ยวกับการเขียน
5. เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### เอกสารเกี่ยวกับการฟัง

ความหมายและความสำคัญของการฟัง  
นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการฟังไว้หลายประการ ได้แก่  
รัฐปะนีย์ นาคกรทรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520: 14) กล่าวว่า "การฟัง  
คือ การได้ยินโดยตั้งใจ" ส่วนวีระชัย มีชอบธรรม และคณะ (2530: 6) ได้กล่าวถึง  
ความหมายของการฟังไว้ว่า

การฟัง หมายถึง การค้นหาความหมายที่แท้จริงของเสียงที่ได้ยิน ไม่ว่าเสียงนั้น  
จะเป็นเสียงคนพูด เสียงดนตรี หรือเสียงธรรมชาติ เมื่อได้ฟังแล้วจะเกิดการ  
รู้เรื่อง รู้จักใช้วิจารณ์พิจารณาว่าสิ่งใดควรฟังหรือไม่ควรฟัง สิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควร  
เชื่อ ซึ่งผู้ฟังต้องกลั่นกรองสิ่งที่ได้ยินได้ฟังไม่ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

แนดล จันท์เพ็ญ (2531: 36) ได้กล่าวถึง ความหมายของการฟังว่า

การฟัง หมายถึง การที่มนุษย์ได้ยินเรื่องราวโดยผ่านประสาทสัมผัสทางหู  
อาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ได้ ถ้าเรื่องราวที่ฟังเป็นเรื่องที่สื่อความหมายได้  
และมนุษย์สามารถนำไปคิด หรือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องก็กล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการ  
การฟังที่สมบูรณ์ และในทางตรงกันข้าม หากการฟังนี้มีลักษณะสับสน วกวน ขาด  
ความหมายจากสื่อที่ส่งมาให้ ก็ไม่นับว่าเป็นการฟังที่สมบูรณ์ ซึ่งอาจเรียกว่า เป็น  
การได้ยิน

นอกจากนี้ สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (2527: 40) ยังกล่าวถึง ความหมาย  
ของการฟังไว้ว่า "การฟัง หมายถึง การที่ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวที่กำลังฟังอยู่ตรงตามจุดประสงค์  
ของผู้พูดและสามารถที่จะใช้วิจารณ์พิจารณาพิจารณาประโยชน์จากเรื่องที่ได้รับฟังนั้นด้วย"



จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การฟังมิได้มีความหมายเพียงแค่การได้ยินเท่านั้น แต่หมายถึงการเข้าใจเรื่องราวและความหมายของเสียงที่ได้ยินตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด นอกจากนี้หากเป็นการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ฟังควรใช้วิจารณญาณไตร่ตรองและสามารถนำเรื่องที่ได้ฟังมาใช้ประโยชน์ในชีวิตได้อีกด้วย

ทักษะการฟังนับเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เริ่มตั้งแต่ตื่นนอน ไปทำงานหรือไปโรงเรียน ฟังเพื่อนร่วมงานคุย ฟังอาจารย์สอน ฟังวิทยุ โทรทัศน์ จนถึงก่อนนอน ดังนั้น การฟังจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์ในยุคปัจจุบันมาก ดังที่ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525: 61) กล่าวถึง ความสำคัญของการฟังว่า "การฟังเป็นการรับสารที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน การฟังมากทำให้เป็นผู้มีความรอบรู้และการฝึกการฟังเป็นการฝึกมารยาท เพื่อการอยู่ร่วมกันได้ดีในสังคม"

#### ลักษณะของการฟัง

นัตรวรุณ ตันนะรัตน์ (2525: 65) ได้กล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ของการฟัง ซึ่งมีลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ฟังเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการฟังเพื่อสรุปเอาประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. ฟังเพื่อจับใจความโดยละเอียด การฟังแบบนี้ต้องใช้สมาธิและความจำมาก เพื่อสามารถจำเนื้อเรื่องและข้อปลีกย่อยต่าง ๆ ได้
3. ฟังเพื่อหาสาเหตุผลมาโต้แย้งหรือคล้อยตาม เป็นการฟังแล้วติดตามเพื่อตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ
4. ฟังเพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง เป็นการฟังโดยปล่อยอารมณ์ให้คล้อยตามถ้อยคำที่ได้ยิน
5. ฟังเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่มีการส่งเสริมต่อจากสิ่งที่ได้ฟังโดยตัดแปลงหรือประยุกต์ให้เหมาะสมกับความคิดเดิมของตนแล้วนำไปสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น เช่น งานศิลปะ งานประพันธ์ หรือวิธีการพูด



นอกจากนี้ บันลือ พลฤกษ์วัน (2532: 41) ได้เสนอแนะลักษณะการฟังที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. มีสมาธิ หมายถึง มีความตั้งใจ สนใจในเรื่องที่ฟัง
2. ได้ยินชัดเจน คือ มีประสาทหูดี
3. ติดตามเรื่องที่ฟัง และสามารถลำดับเหตุการณ์ที่ฟัง ได้ถูกต้อง
4. เข้าใจเรื่องราวที่ผู้พูดพูด โดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยแปลความ
5. สามารถจับใจความย่อเยื้องเรื่องที่ฟังได้ พร้อมทั้งอาจเห็นด้วย หรือโต้แย้ง

โดยการสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวและบันทึกไว้

6. รู้จักถามความคิดเห็นที่ไม่เข้าใจหรือสงสัย และมีส่วนร่วมในการฟัง โดยการเสนอแนะ และหาทางยุติข้อขัดแย้งต่าง ๆ

7. รู้จักประเมินเรื่องราวทั้งวิจักษ์และวิจารณ์

จะเห็นได้ว่า ผู้ฟังที่ดีควรฝึกฝนตนอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่ดีควรฝึกได้แก่ การมีสมาธิ ในขณะที่ฟัง การจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ การรู้จักวิเคราะห์หรือวิจารณ์เรื่องที่ฟัง และรู้จักซักถามข้อสงสัยของตน นอกจากนี้ผู้ฟังที่ดีควรรู้จักประเภทของการฟังด้วย เพื่อจะได้ตั้งวัตถุประสงค์และเลือกประเภทของการฟังได้ตรงกับความต้องการ

#### ประเภทของการฟัง

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ และคณะ (2533: 5) ได้แบ่งประเภทของการฟังตามวัตถุประสงค์ในการฟังได้เป็น 3 ประเภท สรุปได้ คือ

1. ฟังเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน (enjoyment) เป็นการฟังที่ไม่ต้องอาศัยสมาธิมากนัก เป็นการผ่อนคลายจิตใจ เรื่องที่ฟังควรเป็นเรื่องที่ดั่งใจ อาจเป็นบทกวี เรื่องสั้น นิยาย นิทาน ดนตรี

2. ฟังเพื่อความรู้ (information) ผู้ฟังต้องมีสมาธิในการฟัง เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้พูด และวัตถุประสงค์ในการฟังของตนเอง จับเนื้อความสำคัญได้ ผู้ฟังควรเตรียมตัวอย่างดี คือ ศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่จะฟังล่วงหน้า สรุปเป็นบันทึกช่วยความจำขณะฟัง

3. ฟังเพื่อคิดประเมินอย่างวิพากษ์วิจารณ์ (critically evaluate) คือ การฟังที่ผู้ฟังต้องไตร่ตรอง ต้องใช้เหตุผลตัดสินใจว่า เชื่อถือได้หรือไม่ หากคิดแล้วยังไม่เข้าใจ ก็ต้องหาความรู้เพิ่มเติม



### การสอนทักษะการฟัง

ตามปกติเด็กจะเรียนเรื่องการฟังจากสิ่งรอบตัว และเลือกฟังในสิ่งที่ตนเองสนใจ ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของครูก็คือ ช่วยพัฒนาความสามารถในการฟังของนักเรียนให้รู้จักเลือกฟังสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเองเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟังนี้ ศรีสุดา จรียากุล (2534: 360) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในชั้นสอนไว้ สรุปได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การฟัง เพื่อเข้าใจเรื่องราวและเข้าใจความสำคัญ ครูให้นักเรียนฟังเรื่องราวหรือคำอธิบายพยายามจดจำรายละเอียดของเรื่อง ทำความเข้าใจกับรายละเอียดอย่างถ่องแท้จดใจความสำคัญของรายละเอียดนั้นไว้ ให้ตั้งคำถามตรงจุดที่ยังคลุมเครือหรือไม่เข้าใจ ทบทวนเรื่องราวหรือคำอธิบายนั้น นิยามใจความสำคัญที่เก็บจากรายละเอียดอีกครั้ง
2. การฟังเพื่อตอบคำถามและข่าวสาร ครูควรให้เด็กเตรียมกระดาษไว้จดบันทึก เลือกใช้คำ วลี หรือข้อความที่จะช่วยให้จำข้อความสำคัญ ๆ ได้ ให้สนใจต่อข้อความที่ผู้พูดย้ำหรือเน้นเป็นพิเศษให้จับประเด็นที่จะนำไปสู่จุดที่ต้องติดตามกับฝึกการจดบันทึกให้เร็วขึ้น
3. การฟังเพื่อการติดต่อสื่อสาร ครูควรฝึกให้นักเรียนพยายามหาจุดสนใจของบุคคลที่จะต้องติดต่อ เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์จากการฟังและมีปฏิริยาตอบสนองการฟังที่เหมาะสม ให้นักเรียนทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน กับให้คอยสังเกตความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งจากคำพูดของเขา

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1977: 12) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารด้านทักษะการรับสาร ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟังไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. นำเรื่องราวที่นักเรียนได้ฟังมาเรียบเรียงใหม่ให้ง่ายขึ้น แล้วตั้งคำถาม
2. ให้นักเรียนฟังประโยคหรือข้อความสั้น ๆ แล้วถามเกี่ยวกับข้อความว่า ใช้ภาษาซึ่งเป็นทางการหรือไม่ และบอกข้อความสำคัญของเรื่องได้
3. ให้นักเรียนฟังการสนทนาสั้น ๆ แล้วให้บอกว่า คำสนทนาได้ตอบกันนั้นเหมาะสมเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่
4. ให้นักเรียนฟังบทสนทนา แล้วให้บอกว่า บทสนทนาที่ได้ฟังนั้น เหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่





5. ให้นักเรียนฟังบทสนทนา แล้วให้บอกถึงสถานการณ์นั้นว่าเกิดขึ้นที่ใด ทิศนคติของผู้พูด และผู้ฟังมีต่อกันอย่างไร จุดประสงค์ของการสนทนานี้คืออะไร

วิลเบิร์ต โพรโนวอสท์ และหลุยส์ คิงแมน (Wilbert Pronovost and Louise Kingman, 1977: 16-19) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟังไว้ สรุปได้ว่าการสอนทักษะการฟังเพื่อให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งต่อการฟังนั้น ครูไม่ควรพูดให้นักเรียนฟังแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เช่น

1. ให้นักเรียนแสดงละครเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ และบุคคลสำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์
2. ให้ตั้งกลุ่มอภิปราย
3. ให้ฟังบทสนทนาจากเครื่องบันทึกเสียง
4. ให้ฟังโคลงกลอน
5. ให้นักเรียนรายงานผลการสังเกตหรือทดลองให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมทั้งแสดงแผนภูมิ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบ
6. จัดเกม เช่น ให้นักเรียนเต๋นรำ โดยการฟังคำอธิบายวิธีเต๋นรำทีละขั้นว่าดำเนินไปอย่างไร
7. ให้นักเรียนเล่านิทานโดยใช้หุ่นประกอบ หลังจากนั้นอาจตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้ฟังจากละคร

จากแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้หลายลักษณะ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น วัยของผู้เรียน จุดมุ่งหมายในการสอนฟังในแต่ละครั้ง และระดับชั้นของผู้เรียน เป็นต้น

#### เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูด

ความหมายและความสำคัญของการพูด

สวินิต ยมาภัย และ อิศรนั้นท์ วนวัชศิริวงศ์ (2525: 1) ให้คำจำกัดความของการพูดไว้ว่า "การพูด คือ การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง"



สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2529: 3) ให้ความหมายว่า

การพูด หมายถึง พฤติกรรมตามธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ใช้เป็นเครื่องช่วยในการสื่อความหมายให้เข้าใจซึ่งกันและกัน โดยใช้เสียง รหัส หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และความต้องการจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟังให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมายของผู้พูด เช่น ต้องการให้เกิดความรู้ ความเข้าใจหรือจูงใจให้คล้อยตามความคิดเห็นของผู้พูด

นอกจากนี้ นิพนธ์ ศศิธร สุนัตรา สุภาพ และประสงค์ ชาญสุข (2526: 1) ได้อธิบายความหมายของการพูดว่า "การพูด (Speech) หมายถึง การติดต่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วย การใช้สัญลักษณ์ คือ เสียง ภาษา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และความเข้าใจจากผู้พูดไปยังผู้ฟังให้เป็นที่เข้าใจกัน"

จากคำจำกัดความข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การพูดคือ การสื่อความหมาย โดยการใช้อักษร คำ น้ำเสียงรวมทั้งกิริยาอาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความรู้ไปยังบุคคลอื่น การพูดจึงนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสาร สื่อความหมายกันในชีวิตประจำวันแล้ว การพูดที่ดียังสามารถทำให้ผู้พูดประสบความสำเร็จในชีวิตได้อีกด้วย ดังที่ นิพนธ์ ศศิธร สุนัตรา สุภาพ และประสงค์ ชาญสุข (2526: 3) กล่าวไว้ว่า "การพูดเป็นบันไดสู่ความสำเร็จของมนุษย์ ถ้าผู้พูดสามารถทำให้ผู้ฟังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาได้ ก็เท่ากับผู้พูดสามารถถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดไปยังผู้ฟังได้ตามที่ตั้งความมุ่งหวังไว้ จนทำให้ผู้ฟังเกิดความเห็นคล้อยตามในคำพูด และพร้อมที่จะปฏิบัติตามในสิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม"

#### ลักษณะของการพูด

อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2520: 25-29) ได้อธิบายถึงลักษณะของการพูดที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป พอสรุปได้ดังนี้

การพูดที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป มีอยู่ 4 ประเภท คือ

1. การพูดแบบใช้ปฏิภาณทันทีหรือพูดโดยไม่ต้องเตรียมตัว การพูดแบบนี้ภาษาอังกฤษเรียกว่า Impromptu Speech หมายความว่า เป็นการพูดโดยไม่มีเวลาเตรียมตัว จำเป็นต้องพูดโดยอาศัยปฏิภาณทันทีในเวลาที่ถูกพูด จึงเป็นการพูดที่จำกัดอยู่เฉพาะเหตุการณ์กระชั้นหน้า



เฉพาะหน้าเท่านั้น เช่น การเข้าไปนั่งสังเกตการณ์ในฐานะผู้สังเกตการณ์อยู่ที่ประชุมแห่งหนึ่ง แล้วประธานในที่ประชุมต้องการฟังความคิดเห็นของผู้สังเกตการณ์ จึงขอให้ลุกขึ้นแสดงความคิดเห็น หรือการไปงานเลี้ยงฉลองวันมงคลสมรส แล้วพิธีกรกล่าวเชิญให้ขึ้นไปอวยพรเจ้าบ่าวเจ้าสาวบนเวที เป็นต้น

2. การพูดแบบท่องจำ เป็นการพูดที่ผู้พูดร่างข้อความเอาไว้แล้วก็ท่องจำมาพูดอีกทีหนึ่ง โดยทั่วไป การพูดวิธีนี้มีผลเสียหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ผู้พูดมักพูดไปเรื่อย ๆ เหมือนท่องบทอาขยาน ทำให้การพูดไม่เป็นธรรมชาติ ประการที่สอง ผู้พูดมักจะรีบพูดให้จบเพราะกลัวจะหลงลืมข้อความบางตอนไป หรือถ้าเกิดลืมจริงก็จะทำให้พูดติดขัดตะกุกตะกัก บางทีก็พูดซ้ำ ทำให้เป็นที่น่ารำคาญและเบื่อหน่ายแก่ผู้ฟัง ประการที่สาม ผู้พูดจะปราศจากความยืดหยุ่นในการพูด คือ ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงวิธีการพูดให้เข้ากับปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ฟังได้ ซึ่งผลที่ได้รับคือ เป็นการสร้างความเบื่อหน่าย และน่ารำคาญให้แก่ผู้ฟังเช่นเดียวกัน

3. การพูดโดยวิธีอ่านจากร่าง เป็นวิธีที่ผู้พูดต้องเตรียมร่างข้อความให้สมบูรณ์แล้วจึงนำร่างนั้นไปอ่านต่อหน้าที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง วิธีการพูดนี้ใช้ได้ดีในการพูดที่เป็นพิธีการหรือการพูดที่ต้องใช้ความระมัดระวังเกี่ยวกับถ้อยคำแต่ละคำเป็นพิเศษ เช่น พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในงานพิธีต่าง ๆ คำปราศรัยของประธานาธิบดีหรือผู้มีเกียรติอื่น ๆ เป็นต้น

4. การพูดโดยวิธีใช้กลอนสด หรือใช้ขยายความจากหัวข้อที่ได้เตรียมไว้ ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Extemporaneous speech เป็นวิธีที่ผู้พูดเตรียมการพูดตั้งแต่ต้นจนจบเสียก่อน เสร็จแล้วจดเฉพาะหัวข้อย่อ ๆ นึกติดตัวไป เมื่อถึงเวลาพูดก็ใช้วิธีพูดขยายความจากหัวข้อที่จดไว้

#### ประเภทของการพูด

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2529: 105-120) ได้รวบรวมประเภทของการพูด โดยแบ่งตามลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้



1. การพูดที่จำแนกตามวิธีการพูด แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ
  - 1.1 การพูดโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า (Impromptu Speech) เป็น การพูดแบบกระทันหัน ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อน
  - 1.2 การพูดโดยอ่านจากต้นฉบับ (Reading from Manuscript) เป็น การพูด โดยอ่านจากบันทึกที่เตรียมมาโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อความ
  - 1.3 การพูดโดยการท่องจำ (Memorized Speech) เป็นการพูดโดยท่องจำ มาล่วงหน้า ดังนั้น ผู้พูดจะต้องมีเวลาเตรียมตัวการพูดเพียงพอจนสามารถท่องจำได้
  - 1.4 การพูดโดยมีการเตรียมตัวล่วงหน้า (Extemporaneous Speech) การพูดแบบนี้ผู้พูดทราบล่วงหน้าว่าจะพูดเรื่องอะไร ในโอกาสใด ที่ไหน ให้ใครฟัง จึงมี โอกาสเตรียมตัวที่จะพูด โดยปกติผู้พูดจะมีการบันทึกย่อหรือหัวเรื่องสำคัญไว้ดูในขณะพูด
2. การพูดที่จำแนกตามวิธีการจัด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
  - 2.1 การพูดเป็นพิธีการ (Formal) เป็นการพูดที่มีระบบและมีรูปแบบที่แน่นอน ส่วนใหญ่เป็นการพูดต่อชุมชนในโอกาสต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การปาฐกถา การโต้วาที ฯลฯ
  - 2.2 การพูดไม่เป็นพิธีการ (Informal) เป็นการพูดที่ไม่มีพิธีรีตอง ไม่มี รูปแบบและกระบวนการที่แน่นอน เช่น การสนทนากันในชีวิตประจำวัน การวิพากษ์วิจารณ์ทั่วไป เป็นต้น
3. การพูดที่จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการพูด แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ
  - 3.1 การพูดเพื่อความบันเทิง (The Entertaining Speech) เป็นการ พูดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานรื่นเริง ไม่มุ่งในเนื้อหาสาระ
  - 3.2 การพูดเพื่อให้ความรู้หรือเล่าข้อเท็จจริง (The Informative Speech) เป็นการพูดที่มีจุดมุ่งหมายให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ฟัง มุ่งเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ
  - 3.3 การพูดเพื่อชักจูงใจ (The Persuasive or Influenced Speech) เป็นการพูดเพื่อชักจูงให้ผู้ฟังเห็นด้วย เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดหรือโน้มน้าวจิตใจให้กระทำ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้พูดต้องการ จึงถือเป็นการพูดที่ใช้ศิลปะในการพูดอย่างสูง
4. การพูดที่จำแนกตามจำนวนผู้พูด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
  - 4.1 การพูดเดี่ยว หมายถึง การพูดที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว พูดเพื่อแสดงความรู้ ความสำเร็จ หรือความคิดเห็นให้ผู้อื่นหรือกลุ่มชนฟัง



4.2 การพูดหมู่หรือพูดกลุ่ม เป็นการพูดที่มีผู้พูดมากกว่าหนึ่งคน เป็นการพูดเป็นหมู่คณะและมีหลักการ มีระบบที่แน่นอน

นอกจากนี้ อแลน เอช มอนโร (Alan H. Monroe, 1964: 17-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในการพูด โดยเทียบเป็นร้อยละ สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาสาระในการพูดที่เป็นประโยชน์ น่าสนใจ มีคุณค่าควรแก่การฟัง คิดเป็นร้อยละ 50
2. บุคลิกภาพทั่วไป ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งตัว การใช้ท่าทาง คิดเป็นร้อยละ 10
3. ศิลปะในการถ่ายทอด การแสดงออก การลำดับเนื้อหา การยกตัวอย่าง การแทรกอารมณ์ขัน การเน้นเสียง ตลอดจนการสร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับผู้ฟัง คิดเป็นร้อยละ 20
4. คำนำและสรุป หมายถึง การเริ่มต้นการพูดและการจบการพูด คิดเป็นร้อยละ 20 กล่าวโดยสรุป การพูดสามารถจำแนกได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของการพูด เช่น วิธีการพูด รูปแบบของการพูด จำนวนผู้พูด เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้พูดที่ดีควรรู้ถึงปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความสนใจในการพูดด้วย ได้แก่ เนื้อหาสาระที่จะพูด บุคลิกภาพของผู้พูด ศิลปะการในการถ่ายทอดและการเริ่มต้นการพูดตลอดจนถึงการจบเรื่องทีพูด

#### การสอนทักษะการพูด

การพูดเป็นทักษะเบื้องต้นที่นักเรียนใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะหนึ่งที่ได้จากการฝึกฝน ไม่ใช่จากการท่องจำ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะหรือพัฒนาที่มีอยู่ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น การฝึกทักษะการพูดต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง แล้วก็ต้องให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ ด้วย



สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2523: 90-92) ได้เสนอหลักสำคัญ บางประการในการสอนทักษะการพูด พอสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนอื่นครูต้องฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวพูด กล่าวแสดงออก กล่าวแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ
2. ชี้แจงและยกตัวอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเห็นว่า การพูดที่มีศิลปะนั้นเป็นเช่นไร ข้อสำคัญ คือ ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กครูควรเป็นผู้มีความสามารถในการพูด เปิดโอกาส ให้เด็กได้พูดเสมอ ๆ หมั่นเลือกสรรคสำนวนที่ถูกต้องมาพูด
3. แนะนำมายาทในการพูดที่เหมาะสมแก่นักเรียน
4. ฝึกการพูดอย่างมีเหตุผล มีน้ำหนัก น่าฟัง น่าเชื่อถือ ซึ่งจะทำให้บุคลิกของผู้พูดเด่นขึ้น
5. ฝึกให้นักเรียนพูดด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนชัดคำ รู้จักจังหวะและวรรคตอนของการพูดที่ดี รู้จักเน้นเสียงสูงต่ำ และรู้จักเน้นใจความสำคัญ
6. ในการสอนทักษะการพูดนั้น ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกเด็กให้ทั่วถึงทั้งเด็กที่มีความสามารถในการพูดและเด็กที่มีปัญหา โดยให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหาเป็นพิเศษด้วย
7. ควรให้เด็กรู้จักประเมินการพูดของตนเอง และของผู้อื่นด้วย
8. ฝึกให้เด็กได้พูดหลาย ๆ อย่าง หลาย ๆ แบบ และจัดกิจกรรมที่จะฝึกทักษะการพูดให้เด็กมาก ๆ

นอกจากนี้ พยุง ญาณ โภมุก (2528: 38-41) ได้เสนอแนวสอนทักษะการพูด และหลักการฝึกฝนการพูด สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของการสอนการพูด ที่ครูควรฝึกสอน ได้แก่

1. การแนะนำตัว
2. การอภิปราย
3. การเล่นนิทาน
4. การเล่าประสบการณ์



5. การแสดงละคร
6. การสนทนา
7. การสัมภาษณ์
8. การโต้วาที
9. การรายงาน
10. การบรรยาย

แนวการสอนพูดโดยทั่วไป ควรยึดหลัก ดังนี้

1. สอนสอดแทรกในทุก วิชา หมายความว่า เมื่อครูสอนวิชาใด จะต้องฝึกให้เด็กได้พูดเสมอและทั่วถึงกัน เช่น การตอบคำถาม การซักถาม เป็นต้น
2. สอนโดยกิจกรรม คือ ให้มีช่วงเวลาในการฝึกพูดโดยเฉพาะบ้าง ฟังยึดหลัก "เรียนโดยการกระทำ" (Learning by doing) ระยะเวลาในการฝึกคร่าวหนึ่ง ๆ อย่าให้มากนัก
3. เราให้เด็กอยากพูด คือ ให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า ผู้พูดนั้นทุกคนยอมฟังเสมอ ผู้พูดยอมเป็นคนสำคัญ พยายามจัดเรื่องราวที่เหมาะสมแก่วัย ความสามารถ และความสนใจให้ได้พูด ขณะที่เด็กพูดครูต้องแสดงว่าครูเองก็สนใจและตั้งใจฟังเสมอ เวลาเด็กพูดผิด เช่น ใช้ถ้อยคำผิด อย่าทักท้วงทันที จะทำให้ความคิดชะงัก แล้วเลยพาลไม่อยากพูด
4. ให้เด็กเกิดความมั่นใจ ก่อนจะให้เด็กพูด ครูควรสนทนาอย่างเป็นกันเอง กับเด็ก เพื่อล้วงถามว่าเขาจะพูดอะไรอย่างไร ครูช่วยให้คำแนะนำการใช้ถ้อยคำ การลำดับความคิดให้ก่อน
5. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น พูดชัด วางท่าทางดี พูดได้เรื่องได้ราว ไม่พูดเรื่องหยาบ ฯลฯ เพราะเด็กจะคอยเลียนแบบครูอยู่เสมอ (ซึ่งนับว่าเป็นการสอนทางอ้อม)
6. จัดบรรยากาศให้เหมาะสม เช่น ให้ผู้ฟังรักษามารยาทในการฟัง เช่น สำรวมในที่นั่ง ไม่สูบบุหรี่ ไม่คุย ไม่มองอย่างชำหรือเยาะเย้ย เป็นต้น



สำหรับหลักปฏิบัติในการฝึกพูด พยุง ญาณ โภมก ยังได้กล่าวถึงแนวการฝึกไว้ สรุปได้คือ เวลาเด็กฝึกหัดพูดทั้งในแบบต่าง ๆ หรือพูดตอบคำถามในชั้นเรียนก็ตาม ครูพึงระวัง และเฟ่งเสียงฝึกในสิ่งต่อไปนี้

### 1. เสียง ต้องระวังให้เด็กใช้ให้ถูกต้อง ดังนี้

- 1.1 ไม่ใช้เสียงค่อยไป หรือดังจนเกินไป จะทำให้ผู้ฟังรำคาญ
- 1.2 ให้ใช้เสียงหนัก หรือเบาในตอนที่ต้องการเน้น
- 1.3 ใช้สำเนียงให้เป็นเสียงพูด อย่าให้เป็นเสียงอ่าน หรือเสียงท่องบทอาขยาน (ดังนั้น ไม่ควรยอมให้เรียบเรียงถ้อยคำมาอ่านให้ฟัง ควรให้จดแต่หัวข้อที่จะพูดมาเท่านั้น)
- 1.4 ใช้เสียงให้นุ่มนวล อย่าพูดอย่างแบบมะนาวไม่มีน้ำ ตอนใดควรใส่อารมณ์ก็ให้ใส่อารมณ์ลงไปบ้างตามสมควร

### 2. คำพูด

- 2.1 ออกเสียงให้ชัดเจนถูกต้อง เช่น ร.ล. และคำควบกล้ำ ถ้ายังพูดไม่ชัด ให้ใช้แบบฝึกช่วย
- 2.2 อย่าให้พูดตัดคำ เช่น กิโลกรัม พูดเป็น กิโล
- 2.3 อย่าให้พูดผิดหลักไวยากรณ์ไทย เช่น คณิตศาสตร์ เป็น คะ-นิด-สาด
- 2.4 อย่าให้พูดตัด เช่น ดินัน เป็น เตียน ครับ เป็น อะ
- 2.5 อย่าให้พูดภาษาสแลง เช่น สน เซย แผลก ชักดาบ ฯลฯ
- 2.6 อย่าให้พูดกำกวม หยุดเว้นวรรคให้ถูก เช่น "ให้เวลา 5 นาที เพื่อหยุดพักดื่มน้ำปัสสาวะ"
- 2.7 อย่าให้ออกเสียง อื้อ อ้า เอ้อ ตานี้ ฯลฯ ในเวลาพูด

### 3. หน้าตา

- 3.1 แสดงสีหน้าว่าเต็มใจที่จะพูด และมีความสนใจ พอใจผู้ฟัง
- 3.2 ใช้สีหน้ายิ้มแย้ม แต่อย่าทำหน้าระรื่น
- 3.3 จับตาดูผู้ฟัง เพราะการใช้สายตาสำคัญมาก จะแสดงให้เห็นผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดมีความเป็นกันเองกับผู้ฟัง



#### 4. ทำทาง

4.1 ต้องให้วางทางทำให้เหมาะ อย่าให้ตัดผิดธรรมชาติ อย่าให้เกร็งจนเกินไป ควรวางทำผังพายพองาม

4.2 อย่ากั้นหน้าดูบันทึกนานเกินไป ควรใช้สายตาชำเลื่องดู

4.3 อย่ากระพริบตาบ่อย อย่าเซ็ดตาขณะพูด อย่ายกคิ้วหลิวตา

4.4 ไม่ยกมือชี้ไปที่เบาะจนดูคล้ายออกจ้ว

#### 5. มารยาทในขณะที่พูด

5.1 คอยสังเกตผู้ฟัง ถ้าเห็นว่าเบื่อควรจะเป็นจะเปลี่ยนแนวพูด หรือถ้าสมควรแก่เวลา ก็จงรีบจบการพูด

5.2 อย่ายกย่องตนเอง หรือพูดเรื่องของตนมากเกินไปจนควร จงให้เกียรติแก่ผู้ฟัง อย่าพูดให้ร้ายหรือทับถมใคร

5.3 อย่าพูดแข่งเสียงหัวเราะ หรือเสียงปรบมือ

5.4 ต้องตรงต่อเวลา

5.5 พูดในสิ่งที่ผู้ฟังสนใจ

#### เอกสารเกี่ยวกับการอ่าน

ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2525: 8-9) กล่าวว่า "การอ่านคือ การถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดด้วยการรับรู้ข้อมูล การแปลความหมาย และสรุปผลออกมาเป็นความคิดของตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจ"

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533: 1-2) การอ่านหนังสือ คือ "การรับรู้ความหมายจากตัวอักษรที่ผู้เขียนนำมาประกอบเป็นถ้อยคำ เป็นประโยค เป็นข้อความมีเนื้อหาสาระสื่อความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้"



บันลือ พฤษะวัน (2522: 80) กล่าวถึง ความหมายของการอ่านว่า "การอ่าน หมายถึง การแปลตัวอักษร (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่จะใช้ สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน (ผู้ฟัง) ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจ ความหมายกันได้"

ฟรายดา ดูบิน (Fraida Dubin, 1982: 14) กล่าวถึง การอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่ซับซ้อนมีองค์ประกอบและคุณลักษณะมากมายประกอบกัน เช่น องค์ประกอบ ทางจิตวิทยา สภากร่างกาย ตลอดจนสภาพสังคมรวมอยู่ด้วย การอ่านจึงถือได้ว่าเป็น กระบวนการทางภาษาที่ต้องรู้ในหลาย ๆ ด้าน

รูธ ทูซ (Ruth Tooze, 1957: 9-10) ได้กำหนดความหมายของการอ่านโดยสรุปว่า การอ่านหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเข้าสู่แหล่งสำหรับการมีชีวิตอยู่และการเรียนรู้ที่สมบูรณ์
2. การก่อให้เกิดความจรรโลงใจและจิตใจที่ดี
3. การอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในด้านศิลปะเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ ซึ่งมี 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
4. การอ่านเป็นการช่วยส่งเสริมตัวเอง เป็นการปรับปรุงตัวเอง ช่วยให้เด็ก เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์
5. การอ่านเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของแต่ละคน ให้สัมพันธ์กับผู้อื่นในโลก เป็นการปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้

จากคำจำกัดความดังกล่าว เห็นได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการในการแปล ความหมาย ถ่ายทอดความรู้ ความคิดออกมาเป็นความเข้าใจ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ อ่านในหลายด้าน ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักปรับปรุงตนเอง และยังสามารถยกระดับจิตใจของคนให้สูงขึ้นด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุดในการอ่าน คือ การเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้น ทักษะการอ่าน จึงมีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน ขณะที่ความรู้วิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย มนุษย์เราจึง ต้องอาศัยการดู การอ่าน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อติดตามให้ทัน และมีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ และปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้ ดังที่ สนิท ตั้งทวี (2526: 3-4) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า





การอ่านเป็นกระบวนการอันสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าในด้านการพิมพ์และเทคโนโลยีอื่น ๆ ทำให้วิทยาการต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์เป็นส่วนมาก นั่นคือ การอ่านจึงกลายเป็น เครื่องมือของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

### ลักษณะของการอ่าน

เถลิง พันธุ์เถลิงอมร (2522: 13-39) ได้กล่าวถึงลักษณะของการอ่านที่จำเป็น ในการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านจับใจความ เป็นหัวใจของการอ่านหนังสือทุกชนิด เพราะถ้าผู้อ่าน ไม่สามารถจับใจความเป็นส่วนรวมได้ ก็จะไม่สามารถมองเห็นรายละเอียดข้อปลีกย่อยของ เนื้อความในเรื่องที่อ่านได้ การอ่านจับใจความมี 2 ประเภท คือ

1.1 การอ่านจับใจความเป็นส่วนรวม คือ การพลิกหนังสือดูหน้าใหญ่ หัว หัวข้อย่อย คำหรือข้อความที่พิมพ์ตัวดำ ตัวเอน หรือชื่อในอัญประกาศ รวมทั้งดูคำนำ สารบัญ ดัชนี บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ สรุปท้ายบท การอ่าน เพื่อจับใจความเป็นส่วน รวมมีประโยชน์ในการตัดสินใจว่า หนังสือเล่มนี้มีคุณค่าหรือไม่ และผู้อ่านมีพื้นความรู้ และ ประสบการณ์พอที่จะอ่านหรือไม่

1.2 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ คือ สามารถจับสาระสำคัญในแต่ละย่อหน้า ได้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ คือ อ่านให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าอะไรเป็นจุดสำคัญของเรื่อง จากนั้น นูตหรือเขียนสรุปสาระสำคัญนั้น ๆ ออกมา ด้วยถ้อยคำสำนวนของผู้อ่าน

2. การอ่านเพื่อตีความ เป็นการอ่านที่จะต้องสามารถเข้าถึงความมุ่งหมาย ที่แท้จริงของผู้เขียน ผู้อ่านต้องมีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการแปลความ จับใจความสำคัญ สรุปความ ตลอดจนสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อความได้ด้วยการตีความของผู้อ่านอาจแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ความเข้าใจ ทรรศนะ และสติปัญญา ของแต่ละคน จุดมุ่งหมายของการอ่านเพื่อตีความจึงมุ่งให้ผู้อ่านได้ใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ตีความหมายของคำ เนื้อความได้ถูกต้อง รวดเร็ว



## ประเภทของการอ่าน

สนธิ ตั้งทวี (2529: 282-325) ได้จำแนกประเภทของการอ่านตามการฝึกปฏิบัติ ออกเป็น 7 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านวิเคราะห์คำ ผู้อ่านต้องบ่งชี้ได้ คำใดใช้ผิดความหมาย คำใดใช้ไม่เหมาะสม คำใดใช้ไม่ถูกต้องตามหน้าที่ของคำ และสามารถแก้ไขข้อความนั้นได้
2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ประโยคต่าง ๆ ว่าใช้ถูกต้อง เหมาะสมเพียงใด มีการเรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้องเพียงไร
3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่ง เป็นการอ่านอย่างละเอียด รอบคอบ คิดพิจารณาเรื่องขณะอ่าน แล้วถามตัวเองว่า ผู้เขียนมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งที่เขียน เป็นคนมองโลกในแง่ใด ความคิดของผู้เขียนเลื่อนลอยไร้สาระหรือไม่
4. การอ่านตีความ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจเจตนาและท่าทีของผู้เขียน สามารถสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายความได้ ผู้อ่านจะตีความจากสารได้ลึกซึ้งเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัย ประสบการณ์ และสติปัญญาเป็นประการสำคัญ
5. การอ่านขยายความ เป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้น อาจจะต้องยกตัวอย่างประกอบหรือมีการอ้างอิง เปรียบเทียบ ให้เนื้อความกว้างขวางออกไปจนเป็นที่เข้าใจยิ่งขึ้น
6. การอ่านจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่อง และข้อความที่ทำหน้าที่ครอบคลุมเนื้อหาหรือใจความของข้อความอื่น ๆ ไว้ เป็นข้อความที่ทำให้เรื่องต่าง ๆ ดำเนินไปได้
7. การอ่านอย่างใช้วิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องค้นหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ต้องคิดพิจารณา วิเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าข้อความที่อ่าน ถือเป็น การอ่านขั้น ลึกซึ้ง หรือขั้นสูงนั่นเอง

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2522: 135) ได้แบ่งประเภทของการอ่านตาม ลักษณะของการอ่าน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ชนิด สรุปได้ คือ

1. การอ่านออกเสียง ได้แก่ การอ่านบทร้อยแก้วเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและ เข้าใจ และการอ่านบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะ เพลิดเพลินและซาบซึ้ง



2. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อหาความรู้ ความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้ มุ่งฝึกอัตราเร็วและจับใจความสำคัญ นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนให้อ่าน เป็นไม่ใช่เพียงแค่อ่านได้หรืออ่านออกเท่านั้น แต่ควรจะสามารถต่อไปได้ด้วย คือ สรุปล ความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ และวิเคราะห์เรื่อง วิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

กล่าวโดยสรุป การอ่านมีหลายลักษณะ หลายประการ ขึ้นอยู่กับผู้อ่านว่าจะเลือก อ่านในลักษณะใด อย่างไรก็ตามหากแบ่งประเภทของการอ่านโดยพิจารณาจากลักษณะการอ่าน ก็สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

#### การสอนทักษะการอ่าน

การสอนอ่านเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการอ่านเป็นรากฐานของการ แสวงหาความรู้ ตลอดจนสามารถทำให้ผู้อ่านหาวิถีทางแก้ปัญหาได้ ครูจึงจำเป็นต้องทำอย่างยิ่งที่จะ ต้องปลูกฝังให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่าน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531: 34-35) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการสอนอ่านไว้ สรุป ได้ดังนี้

การสอนอ่านในใจ อาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น

1. อ่านเป็นตอน ๆ ตามความเหมาะสมและกำหนดเวลาให้อ่าน
2. อ่านแล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากตอนใดตอนหนึ่ง
3. อ่านแล้วให้นักเรียนวิจารณ์ตัวละคร หรือเหตุการณ์ในเรื่อง
4. อ่านแล้วให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ

การสอนอ่านออกเสียง ครูอาจจัดกิจกรรม เช่น

1. ฝึกอ่านคำยากเพื่อให้ออกเสียงให้ถูกต้อง
2. ฝึกอ่านทีละคนหรือเป็นหมู่
3. ฝึกอ่านออกเสียงตามเสียงพูด
4. ฝึกอ่านบทร้อยกรองให้เป็นทำนองเสนาะ เน้นจังหวะ เสียงสูงต่ำ และการ

เอื้อนให้ถูกต้อง



กาย แอล บอนด์ และแวกเนอร์ วีวา บอนด์ (Guy L. Bond and Wagner Eva Bond, 1970: 65-80) ได้เสนอหลักในการสอนอ่านที่น่าสนใจ ซึ่งอาจปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านไว้หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. ควรสนใจเอาใจใส่เด็กในชั้นสอนอ่านเบื้องต้นให้มาก และช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนขั้นต้นให้มากที่สุด

2. ควรจัดกิจกรรมการอ่านที่เร้าความสนใจของเด็กอยู่เสมอ

3. ควรปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคน

4. วิธีการสอนอ่านควรเป็นไปตามลำดับขั้น คือ เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่จากประสบการณ์เดิมที่ได้รับ

5. ควรมีการบันทึกพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไว้ตลอดระยะเวลาที่สอน เพื่อจะได้ทราบว่าการเรียนที่ผ่านมามีบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

6. ควรบอกจุดประสงค์ในการอ่านให้เด็กทราบทุกครั้ง

7. กิจกรรมการอ่านควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้มาก

8. กิจกรรมการอ่านควรจัดให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันและค้นคว้าเป็น

รายบุคคล

9. มีวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

10. มีวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ

11. มีสื่อการสอนหลายแบบและเพียงพอับความต้องการของเด็ก

12. มีการรายงานผลความก้าวหน้าด้านการอ่านของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

การสอนทักษะการอ่านนั้น ต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่นเดียวกับทักษะด้านอื่น ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็ต้องเหมาะสมกับวัย และสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้ นอกจากนี้กิจกรรมการอ่านยังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ตลอดจนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและประทับใจในการเรียนมากขึ้น



## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายและความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิดเห็นของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ถือเป็น การแสดงความสามารถในการใช้ ภาษาอย่างหนึ่ง

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2523: 134) ได้กล่าวถึง ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน คือ การเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจน ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแล้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเอง ทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (2524: 126) กล่าวถึง ความหมายของการเขียนว่า การเขียนคือการสื่อความหมายโดยใช้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์เป็นสื่อ เพื่อถ่ายทอดเจตนาารมณ์ จากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่ง ซึ่งการเขียนหนังสือไทยจำเป็นต้องเขียนให้ชัดเจน สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ รู้จักแบ่งวรรคตอน และใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง เพื่อที่จะให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้เข้าใจง่าย ทำให้เข้าใจตรงกันทั้งผู้เขียน และผู้อ่าน

นอกจากนี้ โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado, 1977: 143) ได้กล่าวความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียน คือ การสื่อความหมายด้วยอักษรของภาษาซึ่งเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การเขียนโดยไม่ทราบความหมายไม่นับว่าเป็นการเขียน ถึงเป็นเพียงการจารึกตัวอักษรลงบนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น การเขียนจะต้องเป็นการใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย โดยวิธีเรียบเรียงใจความตามลักษณะโครงสร้างของภาษาที่ใช้ ใช้แบบของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้อย่างถูกต้อง



จากความหมายของการเขียนดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก โดยการเรียบเรียงอย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจตรงกับผู้เขียนถือเป็นการใช้ภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการสื่อสารให้ปัจจุบัน เพราะนอกจากการเขียนจะช่วยเผยแพร่ความรู้ให้กว้างไกลออกไปแล้ว การเขียนยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกที่สำคัญของชาติอีกด้วย ดังที่ สนิท ตั้งทวี (2529: 118) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญ หรืออารยธรรมของมนุษย์

ในแต่ละยุคแต่ละสมัย

3. การเขียนเป็นเครื่องใช้สำหรับสื่อสารและสนองความต้องการของมนุษย์
4. การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ช่วยกระจายความรู้

ให้แพร่หลายออกไป

5. การเขียนเป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศ

ทุกวัย

6. การเขียนเป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

#### ลักษณะของการเขียน

วัลย์รัตน์ อติแพทย์ (2532: 1) กล่าวถึง ลักษณะของการเขียนไว้ สรุปได้ว่าการเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนตนเองให้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีความสามารถในการเขียนถูกต้อง คล่องแคล่ว มีศิลปะในการใช้ภาษาเหมาะสมกับกาลเทศะและฐานะบุคคล สื่อความหมายได้ผลตามความต้องการ มีความเจริญทางจินตนาการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงออกได้ด้วยภาษาทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

นับว่าการเขียนเป็นศิลปะมีความประณีต ผู้เขียนต้องมีคุณสมบัติของนักเขียนที่ดี มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นสัญลักษณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจ ดังนั้น การเขียนให้ประสบความสำเร็จจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง ประสิทธิ์ กานย์กลอน (2521: 107) กล่าวถึง วิธีที่จะช่วยให้การเขียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งพอจะสรุปได้เป็น 4 วิธี คือ



1. การอ่านหนังสือเป็น การอ่านหนังสือจะช่วยให้การเขียนงานต่าง ๆ น่าสนใจมากขึ้น กล่าวคือ หนังสือที่อ่านควรเป็นแบบอย่างในการเขียน เป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ ส่วนวนโวหารต่าง ๆ ในการอ่านหนังสือนี้ผู้อ่านควรอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงจะได้ผลตามที่มุ่งหมาย

2. ช่างสังเกตจดจำ เมื่ออ่านหนังสือต่าง ๆ ควรสังเกตและจดจำสิ่งที่ดีที่ได้จากหนังสือไปใช้ประโยชน์ในการเขียน เรื่องใดที่เห็นว่ามิประโยชน์ในการเขียน ควรมีการบันทึกไว้กันลืม

3. ช่างคิด ความคิดเป็นส่วนสำคัญของการเขียน ผู้เขียนจึงควรจะต้องเป็นคนช่างคิด คิดอย่างมีเหตุผลมีหลักเกณฑ์ วิธีที่จะทำให้เป็นผู้คิดอย่างมีเหตุผลวิธีง่าย ๆ เมื่ออ่านหนังสือจบ ควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน คิดหาเหตุผลหลักแล้ว และหาข้อบกพร่องจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

4. ฝึกหัดเขียนบ่อย ๆ เพราะวิชาทักษะนี้เป็นการฝึกหัดเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ดังนั้น การฝึกหัดเขียนเป็นประจำจึงเป็นหัวใจของวิชาการเขียน ข้อควรปฏิบัติในการฝึกหัดเขียน อาจกระทำได้ ดังนี้

4.1 มีความระมัดระวังรอบคอบ อย่าให้เกิดความผิดพลาดในการเขียนขึ้นไม่ว่าในกรณีใด ๆ

4.2 ต้องยึดแบบแผนและหลักเกณฑ์ในการเขียนทุกครั้ง

4.3 ต้องเขียนอย่างประณีตมีความละเอียดถี่ถ้วน

4.4 เขียนเสร็จแล้วต้องขอความเห็นจากผู้ที่มีความรู้ในทางการเขียน ช่วยติชม และตรวจแก้ไข

4.5 ต้องพยายามแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนของตน โดยพยายามจดจำข้อบกพร่อง ที่ปรากฏและหาสาเหตุของข้อบกพร่องนั้น ๆ เพื่อแก้ไขต่อไป



### ประเภทของการเขียน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคนอื่น ๆ (2533: 75-76) กล่าวถึงประเภทของงานเขียนไว้ สรุปได้ดังนี้

งานเขียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. งานเขียนร้อยกรอง เป็นงานเขียนที่มีรูปแบบบังคับ ได้แก่ จำนวนคำ สัมผัส คำเอก คำโท คำครุ คำลหุ เป็นต้น งานเขียนชนิดนี้ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต เป็นต้น
2. งานเขียนร้อยแก้ว เป็นงานเขียนที่ไม่มีการบังคับจำนวนคำหรือสัมผัส แต่เป็นการเลือกสรรถ้อยคำมาผูกเป็นประโยค เป็นข้อความ และเป็นเรื่องราวที่สละสลวย งานเขียนชนิดนี้ ได้แก่ เรียงความ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล จดหมาย รายงาน บทละคร เป็นต้น

ศักดิ์ บันเหน่งเพชร และคณะ (2529: 126) ได้แบ่งประเภทของการเขียนตามความมุ่งหมายในการเขียน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้เป็นการเขียนเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่ใช้ในการเขียนชีวประวัติ การเขียนข่าว การเขียนสารคดี การเขียนแบบที่ผู้เขียนต้องเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และให้ข้อมูลถูกต้องตามความจริง
2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การเขียนเพื่อบอกวิธีทำสิ่งหนึ่ง ชี้แจง ตอบปัญหา ผู้เขียนต้องลำดับขั้นตอนของเรื่องอย่างดี และใช้ภาษาที่รัดกุม ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย
3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งอาจจะมีข้อคิด คติ หรือแนวคิดที่น่าสนใจแทรกอยู่ด้วย
4. การเขียนเพื่อโฆษณา คือ การเขียนจูงใจ เชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจสิ่งที่เขียนแนะนำ เช่น การเขียนคำโฆษณา คำขวัญ คำที่ใช้ควรวีให้สั้น มีการเล่นลีลาของคำ เพื่อให้ผู้อ่านติดใจ



5. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นภาพตามผู้เขียน ต้องใช้คำประณีต มีความหมายแฝง เช่น การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย ฯลฯ

นอกจากนี้ แกร์ลี แอล ฮาร์มอน และ รูธ เอฟ คีดกินสัน (Gary L. Harman Ruth F. Dickinson, 180: 131) ได้แบ่งรูปแบบของการเขียนเรื่องทั่ว ๆ ไป ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. เรื่องราวหรือข้อเขียนที่เป็นแบบแผน
2. เรื่องราวหรือข้อเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน
3. เรื่องราวหรือข้อเขียนที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์
4. เรื่องราวที่เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย

การเขียนเรียงความ

เรียงความ เป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่ง ที่มุ่งแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ความเห็น ความเข้าใจ ตลอดจนความรู้ให้ผู้อื่นได้ทราบ เรียงความที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย ความรู้สึกหรือข้อเท็จจริง และความคิดเห็นประกอบกัน จะมีเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งไม่ได้

เจือ สตะเวทิน (2517: 10) ได้กล่าวถึง ความหมายของเรียงความไว้ว่า "เรียงความ คือ การประกาศความมีปัญหาของบุคคลออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร"

ประสิทธิ์ กานย์กลอน (2521: 180) อธิบายถึง การเขียนเรียงความว่า "การเขียนเรียงความเป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่ง ที่ว่าเป็นศาสตร์เพราะมีรูปแบบ และมีวิธีเขียนที่เป็นแบบแผนส่วนที่ว่าเป็นศิลป์ เพราะต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวเขียนออกมาให้นำมาอ่าน การเขียนเรียงความจึงต้องคำนึงถึงรูปแบบ และต้องเขียนให้นำมาอ่านด้วย"

ดังนั้น การเขียนเรียงความ คือ การแสดงออกทางด้านความคิด โดยอาศัยการเขียนที่มีรูปแบบ และต้องเขียนให้นำมาอ่านด้วย

การเขียนเรียงความ ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1. การขึ้นต้น หรือที่เรียกว่า คำนำ เป็นการกล่าวถึงเรื่องที่จะเขียน ก่อให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้ อยากอ่านเรื่องต่อไป



2. การดำเนินเรื่อง เป็นส่วนที่เรียกกันว่า เนื้อหา เป็นใจความส่วนใหญ่ของเรื่อง การเรียบเรียงเรื่องต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ โดยพยายามเขียนให้ชัดเจน ให้กระชับรัดง่าย ๆ และรู้จักแสดงความรู้ ความคิด อย่างมีเหตุผล เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้เหมาะสม

3. การสรุปเรื่อง หรือบทสรุป เป็นการสรุปความคิดเห็น ซึ่งประเด็นที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง ตลอดจนสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

สิทธา นิธิภูวาล และคนอื่น ๆ (2522: 68) กล่าวถึงเรียงความที่ดีว่า "เรียงความที่ดีนั้นต้องประกอบไปด้วยส่วนดี 3 ส่วน คือ โครงเรื่องดี เนื้อหาดี และความคิดเห็นดี... หากเรียงความประกอบไปด้วย 3 ส่วนนี้จึงจะจัดว่า เรียงความเรื่องนั้นอยู่ในชั้นดี"

พยุ่ง ญาณโกมุท (2528: 98-99) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนการเขียนเรียงความไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ให้บรรยายจากภาพ โดยครูจัดภาพให้ดูเป็นภาพง่าย ๆ ภาพเดียว อาจฝึกโดยให้พูดให้ได้ความก่อน แล้วจึงเขียนบรรยายภาพ เมื่อบรรยายภาพได้ดีพอสมควร ก็ฝึกให้บรรยายภาพที่ยากขึ้น โดยเป็นเรื่องราวที่ติดต่อกันไป ครูคอยแต่ช่วยแนะนำเท่านั้น ส่วนเด็กดูภาพแล้วสังเกตเห็นอย่างไรก็ให้บรรยายให้ตรงกับความรู้สึก
2. ให้เขียนจากประสบการณ์ การเขียนขั้นนี้เป็นการหัดเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวหรือเขียนจากความทรงจำ อาจให้เขียนเล่ากิจวัตรประจำวันที่ได้กระทำมาแล้วเมื่อวันก่อนก็ได้
3. การเขียนจากเรื่องที่กำหนดให้ เป็นการเขียนหลังจากที่เด็กได้ฝึกเขียนแบบที่ 1 และ 2 มาชำนาญพอสมควรแล้ว ในการสอนเขียนขั้นนี้ ครูจะต้องฝึกเด็กรู้จักการขยายความ การใช้กริยาและวิเศษณ์ เพื่อให้ได้ประโยคที่สมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น





คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2522: 85) เสนอแนวคิดในการสอนการเขียนเรียงความ สรุปได้ว่า การที่จะเสนอให้นักเรียนเรียงความให้ได้ดีนั้นครูควรสอนให้นักเรียนเขียน โครงเรื่องให้เป็นเสียก่อน เพราะหากโครงเรื่องดีก็จะทำให้เนื้อเรื่องและท้องถิ่นของการเขียนได้

การเขียนโครงเรื่อง มี 3 แบบ คือ

1. การเขียนโครงเรื่องอย่างคร่าว ๆ คือ การเขียนโครงเรื่องโดยไม่ต้องคำนึงถึงแบบของการเขียนโครงเรื่อง เป็นเพียงการจดและรวบรวมข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เท่านั้น
2. การเขียนโครงเรื่องเป็นคำ ๆ หรือเป็นวลี
3. การเขียนโครงเรื่องเป็นประโยค เขียนทั้งหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยเป็นประโยคที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ บันลือ พฤกษ์วัน (253๑: 1) ยังได้เสนอรูปแบบแนวคิดในการสอนเรียงความแนวใหม่ โดยกล่าวว่า

การสอนเรียงความที่ดีนั้น ก็คือ การให้แบบอย่างในการจำเรื่องราว เมื่อเด็กฝึกเขียนตามเรื่องที่จำได้ดีแล้ว เขาจะเขียนเรื่องราวได้เอง อีกแบบหนึ่งนั่นก็คือ การใช้การบรรยายให้หลักการและสร้างโครงเรื่องให้แล้วให้เด็กสร้างตัวละครหรือกำหนดตัวละคร แล้วเขียนตาม

การสอนทักษะการเขียน

การเขียน เป็นอีกทักษะหนึ่งที่ต้องการเวลาในการฝึกฝน แม้ว่า การเขียนจะเป็นทักษะที่ยาก เนื่องจากเป็นกระบวนการสื่อสารที่ซับซ้อน นับตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความคิดเห็นออกมาเป็นตัวหนังสือ เพื่อสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน ภาษาที่ใช้ในการเขียนจึงต้องมีความประณีต สละสลวย ก่อให้เกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ดีใจ เห็นใจ ประทับใจ เสียใจ เห็นด้วยกับงานเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงนับได้ว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยาก แต่ก็สามารถฝึกฝนได้ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสามารถพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนได้



สุจริต เพียรชอบ และสลายใจ อินทรมรรย (2523: 117-119) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนทักษะการเขียนสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนจะสอน ครูควรทดสอบความพร้อมในการเขียนของนักเรียน เพื่อวัดความสามารถในการสะกดคำ ความสามารถในการใช้คำ การผูกประโยค และการเรียงเรียงข้อความเข้าด้วยกัน
2. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียน
3. ในการสอนเขียนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการเขียน พร้อมทั้งทราบประโยชน์ของการฝึกทักษะนั้น ๆ ด้วย และถ้าเป็นไปได้ครูควรให้นักเรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนด้วย
4. ในการสอนทักษะการเขียน ไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว และควรให้โอกาสนักเรียนได้เสนอหัวข้อเรื่อง หรือเลือกเรื่องที่จะเขียนพอสมควร
5. การสอนทักษะการเขียนไม่ควรแยกออกมาจากทักษะอื่น ๆ แต่ควรสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น
6. ครูควรใช้กลวิธีจูงใจและเสริมกำลังใจหลายรูปแบบ และทำเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ทำการสอน เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อน
7. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการจัดกิจกรรมและการมอบหมายงาน
8. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรพลิกแพลงวิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ
9. ครูควรจัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ ประเภท และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้น ๆ
10. ในการสอนทักษะการเขียนให้ได้ผลดี ครูควรใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อเพิ่มความสนใจของนักเรียน
11. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรวางแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด
12. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักเกณฑ์การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์



13. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้ ครูควรช่วยสร้างสถานการณ์ และจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

14. เมื่อนักเรียนเขียนงานมาส่งครูแล้ว ครูควรตรวจงานให้เสร็จแล้วคืนให้นักเรียน และเขียนคำติชมให้ชัดเจน

15. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสร้างเกณฑ์ประเมินผลการเขียนด้วย

วิมลศิริ ร่วมสุข (2522: 95-96) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนทักษะการเขียนไว้ สรุปได้ว่า ครูควรชี้แนะแนวการเขียนเพื่อให้เด็กมีแนวในการเขียน ได้รู้หลักและหลีกเลี่ยงการเขียนที่บกพร่อง ข้อเสนอแนะดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. ควรใช้ภาษาที่ง่าย ชัดเจน ตรงไปตรงมาและสุภาพ ไม่ควรใช้ภาษาพูด
2. เลือกใช้คำให้เหมาะสมตามแบบแผน ซึ่งเป็นที่นิยม
3. ใช้มาตรฐานในการเขียน ไม่ควรสร้างคำใหม่ขึ้นใช้เอง แต่ถ้าจำเป็นควรเป็นคำที่มีความหมายตรงตามที่ต้องการ
4. ไม่ควรใช้คำภาษาต่างประเทศ ถ้าคำนั้นมีคำไทยใช้อยู่แล้ว
5. การใช้คำเฉพาะ หรือคำภาษาต่างประเทศ ควรเขียนคำอ่านเป็นภาษาไทย และเขียนคำภาษาต่างประเทศกำกับไว้ในวงเล็บ
6. ควรเขียนตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง หากสงสัยควรเปิดจากพจนานุกรม
7. คำคำเดียวหรือกลุ่มคำที่ควรเขียนคำที่ควรเขียนรวมกัน ไม่ควรเขียนแยกกัน ถ้าเนื้อที่บรรทัดไม่พอ ควรยกไปเขียนในบรรทัดใหม่
8. ไม่ควรใช้อักษรย่อโดยไม่จำเป็น
9. ควรลำดับความให้เข้าใจง่าย มีเหตุผลต่อเนื่องกัน
10. เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง
11. ข้อความที่มีความหมายหลายแง่ กำกวม ไม่ควรนำมาใช้
12. เมื่อเขียนจบตอนหนึ่ง ๆ แล้ว ควรขึ้นย่อหน้าใหม่



นอกจากนี้ ฮันส์ พี กูธ (Hans P. Guth, 1970: 124) ยังได้กล่าวถึงหลักในการฝึกให้นักเรียนเขียน ดังนี้

1. สอนให้เขียนจนเป็นนิสัย เช่น เขียนบันทึกประจำวัน เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย
2. เขียนโดยมีจุดมุ่งหมาย จะเขียนเพื่อชักชวนพรรณานาความสนุกสนานและตีความ
3. เขียนอย่างมีระเบียบแบบแผนในการเรียบเรียงเรื่อง
4. เขียนด้วยจินตนาการ และอารมณ์ที่จะนำผู้อ่านไปสู่ความคิด และอารมณ์ของผู้เขียนได้

จากการสอนทักษะการเขียนที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ จะเห็นว่า การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญและต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนจึงต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเขียนและเกิดความสามารถในการเขียน สิ่งหนึ่งที่ครูไม่ควรมองข้ามคือการฝึกความมั่นใจในการเขียนของนักเรียน การฝึกนี้ต้องอาศัยแรงจูงใจสูง ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถเป็นพิเศษ คือ สามารถจูงใจให้นักเรียน เกิดอารมณ์ที่จะเขียนและเกิดความมั่นใจในการเขียนอีกด้วย

#### เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร

การเรียนรู้ภาษาของเด็กเริ่มต้นจากครอบครัว และขยายไปสู่เพื่อน ญาติ และสังคมของชุมชน ตลอดจนโรงเรียน เด็กเริ่มเรียนภาษาแรกที่บ้าน "การเรียนรู้ภาษา" (Language Acquisition) โดยพฤติกรรมเกิดจากการกระตุ้นและตอบสนองแล้วมีการทำซ้ำ เด็กจะจำเสียงได้ก่อน ต่อมาจึงจำเป็นคำและประโยคตามลำดับ (นิลา คักดีเดชยนต์ ยุพา ส่งศิริ และใจเอื้อ บุรณะสมบัติ, 2526: 9) ภาษาที่บ้านของเด็กนี้ เรียกได้ว่าเป็นภาษาแม่ วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ (2524: 163) กล่าวไว้สรุปได้ว่า เด็กสามารถเรียนภาษาใดก็ได้ กล่าวคือ เกิดในที่ใด ได้ยินภาษาใด ก็สามารถเรียนพูดภาษานั้นได้ จึงเป็นที่เข้าใจว่า ทุกภาษามีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน นักภาษาศาสตร์กลุ่มประจักษ์วาท (Rationalist) เชื่อว่า เมื่อเด็กได้ยินภาษาก็จะเริ่มสร้างกฎหรือความรู้ในภาษา (Competence) ให้ตนเองพอสมควร



จึงจะเริ่มพูด แต่อีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มวิตรรกาท (Empiricist) เชื่อว่า เด็กเรียนภาษา โดยการเลียนแบบผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามทุกคนเรียนพูดภาษาของตนได้ดีไม่มีผู้ใดบ่นว่าเรียนพูดภาษาของตนเองยาก เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาแม่นี้ กาเทินบาย (Gatenby, 1960: 14-16) ได้สรุปวิธีการเรียนภาษาแม่ไว้ พอจะสรุปได้ คือ

1. เด็กเรียนด้วยการฟัง ไม่ใช่พูดจากสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียง
2. เด็กเห็นความหมายของคำทุกคำ เพราะใช้พูดกันจริง
3. เรียนทุกคำด้วยประสบการณ์จริง
4. เรียนคำแต่ละคำในหมู่คำอื่น เช่น กินข้าว เดี่ยวค่อยกิน ยังกินไม่ได้

กินขนมแล้ว เราจะไม่ได้ยินคำว่า "กิน" ลอย ๆ ในภาษาพูด

5. ถ้าพูดผิดเด็กจะได้ยินคำที่วางตึงจากคนข้างเคียงเสมอ
6. ขณะที่เรียนจะมีครูและอุปกรณ์อยู่รอบตัว ไม่มีวันหยุด
7. มีการเรียนทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก จนไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ความพยายาม

จดจำคำศัพท์ และแบบสร้าง

8. กระบวนการเรียนรู้มีรูปแบบแปลก ๆ น่าสนใจ เป็นการเรียนพูดไม่ใช่เรียนสัญลักษณ์

ดังนั้น เมื่อเด็กเรียนรู้ภาษาแม่ เป็นภาษาที่หนึ่ง และใช้สื่อสารกันในครอบครัว ในหมู่เพื่อนในชุมชน จนเกิดความเคยชิน เกิดความคุ้นเคย และมีความชำนาญในการใช้ภาษาแม่ แต่เมื่อเข้าโรงเรียนต้องใช้อีกภาษาหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ภาษาที่สอง จึงเกิดเป็นนิสัยทางภาษา (Speech habits) ในภาษาแรกทั้งในด้านระบบเสียง คำและไวยากรณ์ ระบบต่าง ๆ ในภาษาแม่จะเข้ามารบกวน การเรียนภาษาที่สองของผู้เรียน คือ ผู้เรียนจะใช้ระบบเสียง คำ และไวยากรณ์ของภาษาของตนมาใช้แทนเสียง คำ และไวยากรณ์ของภาษาที่สอง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากภาษาของตน เช่น คนจีนในเมืองไทย จะใช้เสียงพยัญชนะในภาษาแต้จิ๋ว คือ เสียง "ล" แทนเสียง "ด" เช่นพูดว่า "เหล็ก ๆ" แทน "เด็ก ๆ" (ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคการศึกษา 2, 2516: 12) นอกจากนี้ชาวเขาซึ่งเป็นคนไทยกลุ่มหนึ่งก็มีปัญหาในการเรียนภาษาไทย เพราะชาวเขาแต่ละเผ่ามีภาษาพูดของตนเอง แต่ไม่มีภาษาเขียน เมื่อเด็กชาวเขาบางเผ่าที่ไม่มีเสียงตัวสะกดในภาษาพูด มาเรียนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่มีเสียงตัวสะกด



และเสียงวรรณยุกต์กำกับ จึงออกเสียงคำในภาษาไทยได้ไม่ชัดเจน การเรียนภาษาไทย จึงเรียนได้ช้ากว่านักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เช่น คำว่า กระดานดำ เด็กกะเหรี่ยงจะออกเสียงเป็น กระดาดาด ดังนั้น เมื่อเด็กอ่านหรือพูดไม่ชัดก็เป็นผลทำให้การเรียนไม่ถูกต้องไปด้วย (เรชา ทองสวัสดิ์, 2523: 4-5)

สำหรับนักเรียนที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแรก และใช้ภาษาเขมรในชีวิตประจำวัน เมื่อต้องเข้าโรงเรียนเรียนภาษาไทยในโรงเรียน จึงเปรียบได้เท่ากับเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ซึ่งย่อมจะมีปัญหาในการเรียนอันเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่อย่างแน่นอน ดังที่ แอล เซลิงเกอร์ (L. Selinker, 1977: 35) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนจะสร้างระบบไวยากรณ์ใหม่ ซึ่งมีลักษณะของการใช้กฎร่วมกันระหว่างสองระบบภาษา คือ ระบบของภาษาแม่และระบบของภาษาที่กำลังเรียนอยู่ เรียกภาษาของผู้เรียนนี้ว่า ภาษาระหว่างสองระบบภาษาและได้อธิบายความหมายของการเก็บสะสมไว้นานว่า หมายถึง รูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านเสียงหน่วยคำ และไวยากรณ์ที่ปรากฏในคำพูดของผู้เรียนภาษา ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่ตรงกับบรรทัดฐานของภาษาที่สอง ทั้งที่ผู้เรียนได้เรียนและใช้รูปแบบที่ถูกต้องในภาษานั้นมาหลายปีแล้วก็ตาม นอกจากนี้การเก็บสะสมไว้นานยังรวมถึงรูปแบบข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจถูกขจัดไปได้ในสภาพการณ์ปกติ แต่มักจะปรากฏขึ้นมาใหม่เมื่อผู้เรียนพบเนื้อหาหรือบทเรียนที่ยากเกินไป หรือผู้เรียนใช้ภาษานั้นในขณะที่มีความกระวนกระวายใจ หรือเกิดการลั้งเปลอ การที่ผู้เรียนนำเอารูปแบบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในภาษาแม่ของตนไปปะปนกับภาษาที่สอง และทำให้คำพูดที่ออกมามีลักษณะเป็นภาษาระหว่างสองระบบนั้นเกิดจากระบวนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนภาษา กระบวนการดังกล่าวมีดังนี้

1. อิทธิพลของภาษาแม่ของนักเรียน
2. กลวิธีในการฝึกในขณะที่เรียนมา
3. วิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนภาษาที่สอง
4. วิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการสื่อสารหรือพูดจากับเจ้าของภาษาที่สอง
5. การสรุปกฎเกณฑ์และความหมายนอกเหนือจากที่เจ้าของภาษาใช้อยู่



ในการเรียนการสอนภาษาที่สองนั้น ครูควรทราบข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของผู้เรียน จึงควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนเพื่อที่จะช่วยให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม ดังที่ อาร์ วอร์ดทอป (R. Wardhaugh, 1970: 124-130) กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียน สรุปได้ว่า เป็นการศึกษานักเรียนโดยเริ่มจากข้อผิดพลาดจริงในห้องเรียน แล้วใช้ความแตกต่างระหว่างระบบภาษาทั้งสองมาอธิบายสาเหตุการเกิดข้อผิดพลาดเหล่านี้ว่า เกิดจากความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง หรือการแทรกแซงของภาษาทั้งสอง เรียกว่าการวิเคราะห์แบบนี้ว่าสมมุติฐานแบบอ่อน เอส พี คอร์ดเดอร์ (S.P. Corder, 1974: 121-130) เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยตรงจะเป็นประโยชน์ต่อครู ทำให้ทราบว่า ผู้เรียนก้าวหน้าเพียงไร และได้แบ่งลำดับขั้นของการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ สรุปได้ดังนี้

1. หาส่วนที่เป็นข้อบกพร่อง แล้วแยกประเภทข้อบกพร่องนั้น ๆ
2. หาลักษณะของข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาเป็นการอธิบายทางด้านภาษาศาสตร์

แจ๊ค ซี ริชาร์ด (Jack C. Richards, 1977: 172-188) ได้แบ่งข้อบกพร่องออกเป็น 3 ชนิด สรุปได้ คือ

1. ข้อบกพร่องในระบบภาษาระหว่างสองระบบภาษา ซึ่งเป็นข้อบกพร่องที่เกิดจากการแทรกแซงระหว่างภาษา เนื่องจากการไม่สามารถแยกภาษาแม่และภาษาที่เรียนออกจากกัน
2. ข้อบกพร่องในตัวภาษา ซึ่งเกิดจากความยากในตัวภาษา ทำให้เกิดการสรุปผิดหรือนำกฎไปใช้อย่างไม่สมบูรณ์
3. ข้อบกพร่องจากการพัฒนาภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะทั่วไปของการเรียนรู้ภาษา และความสามารถของผู้เรียนที่จุดใดจุดหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้เรียนในการตั้งสมมุติฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษาที่กำลังเรียนตามประสบการณ์ที่มีอยู่



นอกจากนี้ เจลา ชัยรัตน์ (1961: 104-106) ได้กล่าวถึง ข้อบกพร่องที่เกิดจากการแทรกแซงของภาษา มีอยู่ 3 ลักษณะ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เกิดจากการที่ภาษาแม่ขาดลักษณะหรือรูปแบบบางอย่างที่มีอยู่ในภาษาที่จะเรียน จึงมักมองข้ามลักษณะนี้ไปเสีย
2. เกิดจากการที่ภาษาแม่มีลักษณะบังคับที่ทำให้เกิดโครงสร้างต่าง ๆ มากแบบกว่าภาษาที่จะเรียน ผู้เรียนจึงนำลักษณะดังกล่าวไปใช้ในภาษาใหม่ ทั้งที่ลักษณะนั้นไม่จำเป็นในภาษาใหม่เลย
3. เกิดจากการที่ผู้เรียนรู้ลักษณะใหม่ ๆ ในภาษาที่สอง โดยการตั้งสมมุติฐานและสรุปกฎเกณฑ์เอาเอง แล้วนำกฎเกณฑ์เหล่านั้นไปใช้กับโครงสร้างอื่น ๆ ที่ตนคิดว่าเหมือนกัน ซึ่งเป็นการใช้แนวเทียบผิด

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่า การที่ครูจะสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่สองให้กับนักเรียนที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ให้ได้ผลดี และบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น ครูควรทราบข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเสียก่อน เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้การวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ครูผู้สอนทราบว่า นักเรียนที่พูดภาษาเขมรในครอบครัวนั้น มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยอยู่ในระดับใด และเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่พูดภาษาไทยแล้ว มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางทำให้ทราบว่า ครูควรพัฒนาความสามารถของนักเรียนมากน้อยเพียงใด และยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมอีกด้วย

#### งานวิจัยในประเทศ

อารี ยิ่งสกุล (2514: 64) ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพระนครศรีอยุธยา" โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการฟัง การอ่าน และการเขียน กับตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน



ชั้นประถมปีที่ 6 (กำลังเรียนภาคเรียนที่ 1) ปีการศึกษา 2514 จำนวน 550 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมบางประการ คือ ภาษาพูดเมื่ออยู่ที่บ้าน อาชีพของผู้ปกครอง โอกาสที่นักเรียนจะอ่านหนังสือฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์ คุณวุฒิของครูที่สอน ประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยของครูและจำนวนที่สอนต่อสัปดาห์ของครู มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีธานี มีความสามารถด้อยกว่านักเรียนในพระนคร ทั้งในด้านการฟัง การอ่าน และการเขียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2520: 43) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา" โดยใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 3,873 คน จากโรงเรียน 18 จังหวัดทั่วประเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบมาตรฐานของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษากลางพูดที่บ้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในภาคเหนือและภาคใต้ นักเรียนจากโรงเรียนในเขตเมืองท่าคะแนนวิชาภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนอำเภอต่าง ๆ ตัวแปรที่ชี้ความแตกต่างข้อนี้ คือ ภาษาที่นักเรียนพูดที่บ้าน รายได้ของครอบครัวการมีโอกาสดูโทรทัศน์และอ่านหนังสือพิมพ์

สุเพ็ญ พรหมลา (2527: ง-จ) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกัน ในเขตการศึกษา 11" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนรัฐบาล 20 แห่ง ในเขตการศึกษา 11 จำนวน 409 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่พูดได้หนึ่งภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่พูดได้สองภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่พูดได้สองภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันกับนักเรียนที่พูดได้สามภาษา ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

กาญจนา มุขดารา (2530: 63) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้ถิ่นานพื้นเมืองภาคเหนือของประเทศไทย พัฒนากิจกรรมฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่" โดยใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน



2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกหัดการฟังที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ความก้าวหน้าในการฟังอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบฝึกหัดการฟัง ปรากฏว่ามีความก้าวหน้าในการฟังสูงขึ้น โดยเห็นจากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2520: 67-69) ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนทักษะการพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูหัวหน้าสายภาษาไทย จำนวน 12 คน ครูสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 32 คน และนักเรียนจำนวน 430 คน ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสาย ครูสอนภาษาไทย และนักเรียนต่างมีความเห็นว่า วิชาทักษะการพูดเป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก มีประโยชน์ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการพูด เป็นการฝึกฝนการพูด การใช้ภาษาให้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในด้านปัญหาการเรียน การสอนทักษะการพูด หัวหน้าสาย ครู และนักเรียนต่างก็เห็นว่า ความมุ่งหมายและ เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความชัดเจน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเนื้อหาที่ใช้เรียนตามหลักสูตรของแต่ละหลักสูตรซ้ำหรือคล้ายคลึงกัน ครูใช้วิธีสอนโดยการสาธิตและให้นักเรียนออกมาฝึกปฏิบัติเป็นบางคน ทำให้ไม่สามารถฝึกหัดนักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน และเนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นมีมากเกินไป ครูสามารถฝึกนักเรียนได้ประมาณเดือนละครั้งเท่านั้น ครูใช้อุปกรณ์ มาประกอบการสอนน้อยมาก และมีการวัดผลการพูดของนักเรียนน้อยครั้ง และไม่ได้วัดผลทันที ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูที่สำคัญคือ ครูไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อให้เป็นครูสอนทักษะการพูดโดยเฉพาะและบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการพูด

สมไชย เจริญวงศ์ (2528: 83-87) ได้วิจัยเรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมการจัดกิจกรรมสอนทักษะการพูดในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูภาษาไทย จำนวน 112 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 10 จำนวน 352 คน เพื่อเสนอโครงการ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกทักษะการพูดนั้น ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ครูใช้วิธีกำหนดหัวข้อให้นักเรียนพูดตามใจ ส่วนความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่ครูใช้ในการสอนทักษะการพูดคือการเสนอปัญหาให้นักเรียนได้ว่าที่ตามกฎเกณฑ์ หรืออภิปราย แหล่งศึกษา





เพิ่มเติมในการสอนทักษะการพูดของครู คือ หนังสือ เอกสาร วารสาร ต่าง ๆ ส่วนแหล่งศึกษาเพิ่มเติมของนักเรียนคือ วิทยุและโทรทัศน์

ในด้านประโยชน์และความต้องการที่มีต่อกิจกรรมการพูดนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า ทำให้ได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น

ในด้านการประเมินผล ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีการส่วนใหญ่ที่ครูให้คือ การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการพูดนั้น ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ยังต้องปรับปรุง

โรจน์ ราชประโคน (2527: ง-จ) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาเขมรที่มีผลต่อการพูดและเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งที่พูดภาษาเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์" โดยวิธีบันทึกเสียงการเล่าประสบการณ์ การบรรยายภาพ และการเขียนเรียงความจากตัวอย่างประชากร จำนวน 100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า อิทธิพลของภาษาเขมรที่มีต่อข้อบกพร่องในการพูดของนักเรียนได้แก่ อิทธิพลด้านการออกเสียงในภาษาเรื่องที่พบมากที่สุด คือ ข้อบกพร่องในการออกเสียงวรรณยุกต์ ข้อบกพร่องรองลงมาได้แก่ การออกเสียงตัวสะกด ในด้านโครงสร้างของประโยค ลักษณะข้อบกพร่องที่พบมากที่สุด คือ การเพิ่มคำในประโยค ส่วนด้านความคล่องในการพูด ข้อบกพร่องที่พบมากที่สุด ได้แก่ การพูดซ้ำ รองลงมาเป็นการหยุดพูดผิดที่ การแก้การพูดผิดตามลำดับ

อิทธิพลของภาษาเขมรที่มีต่อข้อบกพร่องในด้านการเขียน เรื่องที่พบมากที่สุดได้แก่ ข้อบกพร่องในด้านสะกดการันต์ ข้อบกพร่องรองลงมาได้แก่ การใช้คำที่สำนวน ส่วนเรื่องโครงสร้างของประโยค ลักษณะข้อบกพร่องที่พบมากที่สุด ได้แก่ การเพิ่มคำในประโยค เรื่องที่พบข้อบกพร่องน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้คำชนิดเดียวกับผิดความหมาย

วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529: 80-81) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างกัน" โดยใช้ตัวอย่างประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 18 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 621 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออก



เป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะและภูมิหลังของนักเรียน ส่วนชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่อายุน้อยมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีอายุมาก นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย นักเรียนที่มีสติการขาดเรียนร้อยมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีสติการขาดเรียนมาก นักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับสูง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาระดับต่ำ และนักเรียนที่ครอบครัวมีสื่อมวลชนน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก

ชูลี ชีวาลกิจ (2526: 54-57) ได้วิจัยเรื่อง "โครงการเสนอเพื่อจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร 44 คน อาจารย์ภาษาไทย 116 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 390 คน ในโรงเรียน รัฐบาล 20 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอโครงการ ผลการวิจัยพบว่า

กิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชั้นเรียนที่จัดในระดับมากมีดังนี้ กิจกรรมการฟัง คือ การฟังครูหรือเพื่อนเล่าเรื่อง การฟังรายงานของเพื่อนหรือกลุ่ม กิจกรรมการพูดคือ การพูดหน้าชั้น กิจกรรมการอ่าน คือ การอ่านแล้วตอบปัญหาจากตอนที่อ่าน และการฝึกอ่านในใจ แล้วจับใจความสำคัญ กิจกรรมการเขียนคือ การย่อความจากเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านมา

กิจกรรมการใช้ภาษานอกชั้นเรียนที่จัดในระดับมากมีดังนี้ กิจกรรมการฟัง คือ การฟังอภิปราย ปาฐกถา ใต้วาที หรือต่อกลอนสด และการฟังเพลงหรือดนตรี กิจกรรมการพูดคือ การจัดกิจกรรมเพื่อนแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาในการพูดและการจัดอภิปราย หรือใต้วาที กิจกรรมการอ่านคือ การอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด กิจกรรมการเขียน คือ การประกวด การแต่งบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง การประกวดการเขียนคำขวัญ โฆษณา หรือจดหมายและการจัดแสดงผลงานที่ชนะการเขียนในโอกาสต่าง ๆ



วรรณภา บัวเกิด (2520: 49-51) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยสร้างแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความขึ้น ทำการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนสาริตมมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนมีสัมพันธ์กัน ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงจะมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่จะมีทักษะการเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน

มณฑนา วัฒนอนอม (2524: 60) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีการฝึกสะกดคำและวิธีสัมพันธ์ทักษะ" โดยสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการสะกดคำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน โดยกลุ่มที่ 1 สอนด้วยวิธีสะกดคำ ส่วนกลุ่มที่ 2 สอนด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะ ผลการวิจัยพบว่า การสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำด้วยวิธีการสะกดคำและวิธีสัมพันธ์ทักษะ ทำให้นักเรียน 2 กลุ่มมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 การสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะให้ผลดีกว่าวิธีการฝึกสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้แสดงความเห็นว่า ชอบการเรียนซ่อมเสริมเพราะบรรยากาศการเรียนสนุกสนาน ไม่เบื่อง่าย ได้ทำกิจกรรมเล่นเกมแปลก ๆ และทำให้ตนเองมีความสามารถในการเขียนสะกดคำมากขึ้น

อำไพ กิมแหลม (2528: 53-55) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนไทยมุสลิม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตการศึกษา 2" โดยการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์งานเขียนเรียงความของนักเรียน จำนวน 150 คน ผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนที่พบมากที่สุด คือ ข้อผิดพลาดเรื่องความหมายในการ



ใช้ข้อความไม่กะทัดรัด ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยลงมา คือ ข้อผิดพลาดในการเว้นวรรคตอน ส่วนข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุด คือ การใช้คำนามผิด

วรรณิ บุญศักดิ์ (2526: ง-จ) ได้วิจัยเรื่อง "อิทธิพลของภาษาถิ่นโคราชที่มีต่อการเขียนคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 180 คน โดยที่ใช้แบบสอบถามการเขียนคำจากรูปภาพ จำนวน 100 ข้อ แล้วให้นักเรียนเติมคำจากภาพที่เห็น ผลการวิจัยพบว่า ภาษาถิ่นโคราชไม่มีอิทธิพลต่อการเขียนสะกดคำของนักเรียน แต่ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตบางประการว่า คำที่นักเรียนเขียนสะกดเป็นภาษาถิ่นโคราชมากเป็น คำควบกล้ำ กร กว และ คว

สุโร พงษ์ทองเจริญ และคณะ (2524: 56-73) ได้ศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษาไทยกลางของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จากการทดสอบและสัมภาษณ์ครูพบว่า ในการสอนครูต้องใช้ภาษาถิ่นอธิบายความหมายของคำศัพท์ เนื่องจากนักเรียนฟังคำอธิบายภาษาไทยกลางไม่เข้าใจ สำหรับตัวนักเรียนมีจำนวน คำไม่น้อยที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจ ในการพูดและการออกเสียงมักออกเสียงสระและพยัญชนะเสียงภาษาไทยกลางไม่ได้ เช่น เครื่องบิน เป็น เคียงบิน เสียงพยัญชนะที่มีปัญหามาก คือ เสียงเดี่ยวออกเสียง ร เป็น ล, อ และเสียงพยัญชนะประสมออกเสียง ปล เป็น ป และ กล เป็น ก สระเสียงเดี่ยวที่เป็นปัญหาคือออกเสียง - เป็น -เีย และสระประสม ออกเสียง -เีย เป็น -เสียง -เือ เป็น - ทางด้านการเขียนมักใช้สำนวนภาษาถิ่นเหนือเขียน

ประสงค์ ราชณสุข และคนอื่น ๆ (2525: 76-83) ได้ศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขการพูดภาษาไทยของเด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ โดยใช้กลุ่มประชากรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดกาญจนบุรี ตาก เชียงใหม่ และเชียงราย จำนวน 214 คน ผลการศึกษพบว่า



1. เด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มีปัญหาการพูดไม่ชัดสูงกว่าประเภทอื่น ๆ
2. เสียงที่เด็กชาวเขาเผ่าอื่น ๆ พูดไม่ชัดมากที่สุด ได้แก่ เสียงพยัญชนะต้น ร ล อ เสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร ล และเสียงตัวสะกด ง น ม ก ด บ ส่วนเสียงสระได้แก่ อา อี แอ เอือ อัว ออ เอียะ เอือะ และเสียงวรรณยุกต์จัตวา
3. ลักษณะการพูดไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่พบมากที่สุด ในเสียงพยัญชนะ คือ การออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง การเว้นไม่ออกเสียงในคำ การออกเสียงเพี้ยนตามลำดับ สำหรับเสียงสระ มีลักษณะการออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง และการออกเสียงเพี้ยน ส่วนเสียงวรรณยุกต์มีเฉพาะลักษณะการออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง ข้อผิดพลาดในการใช้คำชนิดต่าง ๆ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2528: 43) ได้วิจัยเรื่อง "การเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายตามทัศนะของอาจารย์และนักเรียน" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียนด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการเขียนในห้องเรียนและการเขียนเป็นการบ้าน รวมถึงผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการส่งเสริมด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ลดชั่วโมงภาษาไทยลงทำให้ผู้สอนไม่สามารถฝึกทักษะการเขียนให้นักเรียนได้มากนัก ทั้งการทำข้อสอบแบบขีดผิดขีดถูกเติมเติมคำ และวงรอบข้อที่ถูกที่ทำให้ลดโอกาสในการฝึกเขียนลงไป การกำหนดหัวข้อในหลักสูตรไม่ชัดเจน มิได้เน้นเรื่องการเขียน การวัดและการประเมินผลการเขียนยังใช้วิธีเติมคือ เขียนวิจารณ์ไว้ตอนท้ายของงานเขียนของนักเรียน

วรวรรณ วสุกุล (2533: 79-82) ได้วิจัยเรื่อง "ความสามารถในการใช้ภาษาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1" โดยใช้แบบทดสอบการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนกับตัวอย่างประชากร ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์



ปานกลาง และความสามารถเฉลี่ยในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความสามารถในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน

### งานวิจัยต่างประเทศ

แบร์รี พิลลิป เทเลอร์ (Barry Philip Taylor, 1975: 4490 A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยให้นักเรียนที่พูดภาษาสเปนเป็นภาษาแม่และเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง แปลประโยคภาษาสเปนจำนวน 80 ประโยคเป็นภาษาอังกฤษจากที่ได้ยิน เพื่อศึกษาลักษณะการถ่ายโยงจากภาษาแม่และการสรุปกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโครงสร้างภาษาของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ในการพูดภาษาที่สองนั้นเด็กจะอาศัยโครงสร้างของภาษาแม่น้อยลงเมื่อความสามารถในภาษาที่สองเพิ่มขึ้น

โรเบิร์ต แอล โพลิตเซอร์ และ อะแนบไฟ จี รามิเรส (Robert L. Politzer and Arnulfo G. Ramirez, 1973: 35) ได้ศึกษาการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนเม็กซิกัน โดยให้นักเรียนดูภาพยนตร์เงียบแล้วเล่าเรื่องที่ตนได้ดู ผู้วิจัยบันทึกคำพูดลงในเครื่องบันทึกเสียง พบว่า สิ่งที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดข้อบกพร่องในการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ ข้อบกพร่องที่เกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ คือ ภาษาเม็กซิกัน ข้อบกพร่องที่เกิดจากตัวภาษาอังกฤษเอง ข้อบกพร่องที่เกิดจากการได้พบเห็นภาษาอังกฤษที่ไม่เป็นมาตรฐาน

เวโรนิกา กอนซาเลส เมนา โลโกโก (Veronica Gonzalez - Mena Lococo, 1976: 6065 A) ได้วิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเรียนภาษาสเปนและเยอรมันของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ โดยวิเคราะห์จากเรียงความที่ให้เขียนแล้วหาสาเหตุของข้อบกพร่อง พบว่า ลักษณะข้อบกพร่องนั้นเกิดจากสาเหตุใหญ่ 3 ประการ คือ เกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ เกิดจากภาษาที่กำลังเรียน และจากกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน



พอล ฮิวบา มาคาร์สซ์ (Paul Huba Madarsz, 1969: 93 A) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงภาษาศาสตร์ เกี่ยวกับข้อบกพร่องในการเรียนภาษาอังกฤษและภาษาอังกฤษเรียนเพื่อศึกษาการใช้หลักภาษาศาสตร์วิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนจำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ทดลองโดยสร้างมาตราส่วนวัดความยากในการเรียนภาษาและสร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาทั้งสี่ด้าน เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อบกพร่อง ผลการศึกษาปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษเรียนและภาษาอังกฤษเป็นปัญหาในการเรียนภาษา

พอล โจเซฟ วิลคอตต์ (Paul Joseph Willcott, 1973: 755-756 A) ได้วิเคราะห์ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่พูดภาษาอาหรับเป็นภาษาแม่ ได้ให้ข้อคิดว่าการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นความจำเป็นอันดับแรกที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ วิลคอตต์ได้นำผลจากการวิเคราะห์ของตนไปเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษา พบว่า ข้อบกพร่องบางอย่างที่การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาคาดว่าจะเกิดในการเขียนของนักเรียนกลับไม่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ของวิลคอตต์ จึงสรุปได้ว่า ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจริงเป็นแหล่งสำคัญที่จะให้ข้อมูลในขบวนการเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนั้น ครูผู้สอนภาษาที่สองจึงควรได้วิเคราะห์ข้อบกพร่องของผู้เรียน

คล้าก ดี แมคคาฟี (Clark D. McAffee, 1981: 156 A) ได้ศึกษาถึงผลของการสอนเชื่อมโยงที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านและการเขียนของนักเรียนเกรด 5 ในโรงเรียนชานเมือง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน เท่ากัน ให้กลุ่มควบคุมเรียนภาษาตามปกติ แต่กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการเชื่อมโยง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการเชื่อมโยง มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านและการเขียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเขียนแบบอิสระ



เจ เอส ลีฟิงส์ตัน (J.S. Livingstion, 1974: 4641-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทปฝึกทักษะการฟัง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน โดยทดลองใช้เทปฝึกทักษะการฟัง จำนวน 38 ม้วน แต่ละม้วนเป็นแบบฝึกใช้เวลาฟังและ 28 นาที ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ผลทางการฟังสูงขึ้น

วิลเลียม หลุยส์ (William Louis, 1975: 894-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในการสอนวาณิช โดยตั้งสมมุติฐานว่า จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้นจะเหมาะสมกับการสอนทักษะการพูด กระบวนการและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย คือ เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมขึ้นหลังจากที่ได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายเฉพาะเนื้อหาวิชา กิจกรรม และหลักเกณฑ์ในการวัดผล แล้วนำไปใช้กับโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ 10 แห่ง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ในที่สุดก็ได้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะใช้ในบทเรียนโปรแกรมในแขนงการสื่อสารด้วยคำพูด ผู้วิจัยสรุปว่า ผลจากการวิเคราะห์สมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เป็นที่ยอมรับ จุดมุ่งหมายนั้นสามารถนำไปใช้ในการสอนการพูดได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นว่า ความสามารถในการใช้ภาษา สามารถฝึกฝนได้ไม่จำเป็นว่าการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนี้ นักเรียนที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่บ้านมักจะขาดทักษะในการใช้ภาษาหรือมีความบกพร่องบางประการในการใช้ภาษา และเพื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึก พบว่า สามารถช่วยพัฒนาความสามารถและแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนได้ ดังนั้นครูผู้สอนภาษาจึงควรทราบข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถและแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน